

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

432. meddelelse. 27. januar 1949.

A. Forsøgsresultater.**Forsøg med kartoffelsorter 1943—1948.**

Forsøgene er udført på let lermuld ved Lyngby, på god sandmuld ved Tylstrup og på let sandjord ved Studsgaard, Askov (Lundgaard) og Jyndeved. Forsøgene er udført under gode vækstforhold på velgødet jord. Læggekartoflerne, der er fremavlet ved Tylstrup, er forspiret før lægningen, og marken er sprøjet to gange med bordeauxvædske. I 1947 gennemførtes forsøgene ikke på Lundgaard. For de to første års resultater er der udsendt en foreløbig meddelelse (nr. 373).

Forsøgene er gennemført i to forsøgsrækker.

A. Sildige kartoffelsorter 1943—1948.

Denne forsøgsrække, der omfatter foder- og fabrikkartofler, er kun gennemført ved de jyske stationer og omfattede oprindelig 9 sorter, i 1944 kom yderligere 1 sort med, men efter høst 1944 blev de 3 dårligste (Möwe, Carnea og Weisses Rössl) udskudt. Resultaterne for de sidstnævnte sorter er omtalt i 373. meddelelse. De tilbageværende 7 sorter har i gennemsnit af hele forsøgsperioden givet følgende hovedresultat, hvor læggekartoflernes vægt er fratrukket udbyttetallene. Sorterne er opstillet i rækkefølge efter tørstofudbytte.

	hkg pr. ha		Forholds- tal for tørstof	pct. tørstof	g pr. knold	Karakter for tidlighed ¹⁾
	knolde	tørstof				
Dianella	369	96.8	105	26.2	66	8.0
Tylstrup Odin	390	96.3	104	24.6	68	8.7
Robusta	330	95.3	103	28.6	52	9.0
Tylstrup 34106	358	94.1	102	26.4	69	8.3
Flämingsstärke	347	91.4	99	26.3	47	8.1
Erika	356	86.5	94	24.3	58	8.6
Alpha	352	85.1	92	24.4	71	7.6

¹⁾ Karakter for tidlighed 1—10 (1 = tidligst, 10 = sildigst).

Tørke har nedsat udbyttet stærkt ved Studsgaard og Lundgaard i 1944 og ved alle stationer i 1947.

I overensstemmelse med de to første års resultater ligger de fire sorter Dianella, Tylstrup Odin, Robusta og Tylstrup 34106 klart i spidsen, medens Flämingsstärke har givet lidt lavere og Erika og Alpha det laveste udbytte. I den tørre sommer 1947 gik det særligt ud over den sildige sort Robusta, medens den noget

tidligere Dianella klarede sig relativt godt, og ved at udelade dette år af gennemsnitsberegningen, bytter disse to sorter plads, medens de øvrige forholdstal ikke ændres væsentligt. Tylstrup 34106 har i de to sidste år klaret sig relativt dårligere end i de første 4 år. Robusta havde den højeste, og Alpha, Erika og Tylstrup Odin den laveste tørstofprocent. Robusta var den sildigste sort, ret tæt fulgt af Tylstrup Odin og Erika, medens Alpha var den tidligste. Knoldstørrelsen var mindst for Flåmingsstærke og Robusta, og størst for Alpha og tylstrupsorterne.

Tylstrup Odin og Tylstrup 34106 er modtagelige for kartoffelbrok, medens de øvrige sorter er uimodtagelige.

For at undersøge sorterernes forhold over for skimmel er der i årene 1945—1948 gennemført 11 dobbeltforsøg med en sprøjtet og en usprøjtet afdeling. Hovedresultatet af disse forsøg fremgår af nedenstående oversigt, hvor der er anført de gennemsnitlige forholdstal for knoldudbytte og tørstofudbytte samt tørstofprocent, såvel i den sprøjtede som i den usprøjtede afdeling.

	Forht. for knolde		Forht. for tørstof		pet. tørstof	
	spr.	uspr.	spr.	uspr.	spr.	uspr.
Dianella	107	103	107	102	26.7	26.1
Tylstrup Odin	107	106	105	101	25.2	24.3
Robusta	91	94	101	103	28.4	27.9
Tylstrup 34106	98	98	101	100	26.9	26.5
Flåmingsstærke	96	97	97	98	26.5	25.9
Erika	101	106	95	102	24.7	24.7
Alpha	100	95	95	95	25.2	25.3

I gennemsnit af alle forsøg gav undladelse af sprøjtning en nedgang på 9 hkg knolde og 5,1 hkg tørstof pr. ha samtidig med, at tørstofprocenten faldt 0,4, men det skal bemærkes, at 3 af de 11 forsøg er gennemført i det tørre og skimmelfrie år 1947, der gav meget små afgrøder og negativt udslag for sprøjtning.

Robusta og Erika viste sig ret modstandsdygtige mod skimmel, og Dianella var den mest modtagelige. Tylstrup Odin har holdt forholdstallet for knoldudbytte, men faldt lidt i tørstof på grund af ret stærk nedgang i tørstofprocenten, medens omvendt Alpha har vist nogen nedgang i forholdstal for knolde, men ikke i tørstof.

B. Middeltidlige kartoffelsorter 1943—1946.

Denne forsøgsrække, der omfatter spisekartofler, er gennemført ved alle de forannævnte stationer og omfatter oprindelig 9 sorter, men efter de to første års forsøg blev 3 (Sabina, Mittelfrühe og Edelgard) udskudt, (se 373. meddelelse). Hovedresultatet for hele forsøgsperioden af de tilbageværende 6 sorter fremgår af omstående oversigt, hvor læggekartoflerne er fradraget vægttallene for knoldudbyttet. Sorterne er opstillet i rækkefølge efter knoldudbytte ialt.

	hkg pr. ha		Forholdstal		g pr.	pet.	Karakter for tidlighed ¹⁾
	ialt	mellemst.	ialt	mellemst.	knold	tørstof	
Flämingskost	341	258	119	130	46	22.9	7.4
Akebia	292	209	102	106	54	23.8	5.4
King Edward	285	210	100	106	45	22.6	5.0
Tylstrup 13187	281	181	98	91	48	21.4	3.9
Olympia	277	165	97	83	58	22.4	5.5
Frühbote	240	164	84	83	41	19.5	3.4

¹⁾ Karakter for tidlighed 1–10 (1 = tidligst, 10 = sildigst).

I samlet udbytte gav den relativt sildige sort Flämingskost betydeligt mere, og den tidlige sort Frühbote betydeligt mindre end de øvrige 4 sorter, der lå ret nær sammen. I mellemstore knolde (3–5 cm), der har særlig interesse som salgskartofler, var rækkefølgen omtrent uændret, men Flämingskost forbedrede dog sin stilling, og den storknoldede sort Olympia faldt ned på omtrent tilsvarende udbytte som Frühbote. Knoldformen for alle sorter er nærmest oval, dog er Olympia rundoval. Flämingskost er ret glat og gulkødet, Akebia glat og hvidkødet, King Edward glat og svagt gulkødet med røde pletter på overfladen, Tylstrup 13187 ret glat og svagt gulkødet med røde pletter på overfladen, Olympia lidt dybøjet og gulkødet, og Frühbote ret glat og gulkødet. King Edward og Tylstrup 13187 er modtagelige for kartoffelbrok, de øvrige sorter er uimodtagelige.

I nærværende forsøg er King Edward anvendt som måleprøve, medens denne sort nu er delvis fortrængt af Bintje i almindelig dyrkning. I årene 1938–1941 er disse to sorter sammenlignet i en særskilt forsøgsrække (362. beretning), og i gennemsnit af alle forsøg gav Bintje 6 pct. større udbytte end King Edward.

Der har været gennemført kogeprøver efterår og forår i prøver fra alle stationer. Efterårskogningen viste lidt stærkere udkogning, lidt mindre mørkfarvning og gennemgående lidt bedre smag end forårskogningen. Det gennemsnitlige resultat af alle kogeprøver efterår og forår er anført i tabel 2, s. 4, hvor der er givet karakter for udkogning 0–10 (0 = hel, 10 = udkogt), for mørkfarvning 1–10 (10 = helt sort) og for smag 0–10 (10 = bedste smag). Flämingskost og Akebia viste lidt tilbøjelighed til udkogning, medens mørkfarvningen var ret nær ens for alle sorter, og smagen, der er noget usikkert bestemt, var bedst for King Edward. Der er udført 26 kogeprøver, hvoraf 8 fra Tylstrup, i hvilke udkogningen har været noget stærkere end fra de øvrige stationer.

Sorternes forhold overfor virusangreb.

I årene 1943–1945 er alle sorterne avlet ved Lyngby, uden at der har været foretaget bortlugning af syge planter. I 1946 er sorterne på to stationer sammenlignet med sund fremavl fra Tylstrup. Hovedresultatet er anført i tabel 3, hvoraf det fremgår, at

de fleste sorter går meget stærkt tilbage i udbytte, når de bliver udsat for smitte, stærkest for Tylstrup 34106, der blev næsten ødelagt af bladrullesyge, medens Akebia, Frühbote og Robusta viste den største modstanddygtighed.

Bilag til 432. meddelelse.

Tabel 1. Sildige kartoffelsorter 1943—1948.

(I de anførte udbyttotal er læggekartoflerne fradraget).

Sortens navn	Lagt hkg	hkg knolde pr. ha				hkg tørstof pr. ha			
		Tylstr.	Studsg.	Lundg.	Jyndev.	Tylstr.	Studsg.	Lundg.	Jyndev.
Dianella.....	36	403	339	361	371	112.1	89.5	99.0	86.9
Tylstrup Odin....	36	410	373	401	376	106.7	91.4	102.0	86.1
Robusta.....	32	359	315	338	308	109.1	91.1	101.5	80.5
Tylstrup 34106...	37	387	349	353	344	106.5	91.6	94.7	83.8
Flämingsstärke...	28	380	345	342	319	105.7	90.9	89.2	78.1
Erika.....	30	368	340	353	358	94.4	83.9	88.1	78.7
Alpha.....	35	370	318	358	366	93.7	77.1	86.1	83.4

Tabel 2. Middeltidlige kartoffelsorter 1943—1946.

(I de anførte udbyttotal er læggekartoflerne fradraget).

Sortens navn	Lagt hkg	hkg knolde pr. ha					Karakter for		
		Lyngby	Tylstr.	Studsg.	Lundg.	Jyndev.	Udkogning	Mørfarvn.	Smag
Flämingskost....	31	338	349	325	332	358	2.9	2.3	6.9
Akebia.....	32	315	301	272	268	297	2.8	1.8	6.6
King Edward....	30	299	306	269	247	299	1.5	2.0	7.4
Tylstrup 13187...	30	316	292	254	245	293	1.2	2.0	6.8
Olympia.....	33	314	269	264	244	294	1.9	2.1	6.4
Frühbote.....	26	276	229	200	216	271	1.5	1.8	6.1

Tabel 3. Forskellig fremavl af læggekartofler.

(I de anførte udbyttotal er læggekartoflerne fradraget).

Sortens navn	Fremavl fra Tylstrup				Avl fra Lyngby				Merudb. for Tylstrupavl	
	knolde		tørstof		knolde		tørstof			
	hkg	fht.	pct.	hkg	hkg	fht.	pct.	hkg	kn.	tørst.
Dianella.....	445	100	27.1	120.1	158	36	24.9	39.3	287	80.9
Tylstrup Odin....	496	100	25.8	127.7	153	31	21.6	33.0	343	94.7
Robusta.....	439	100	29.9	131.1	338	77	28.1	95.2	101	35.9
Tylstrup 34106...	474	100	27.3	129.4	73	15	22.4	15.9	401	113.5
Flämingsstärke...	452	100	26.7	120.9	283	63	24.5	49.4	169	71.5
Erika.....	446	100	25.2	112.1	110	25	23.4	25.5	336	86.6
Alpha.....	474	100	24.7	116.6	136	29	21.3	28.7	338	87.9
Flämingskost....	390	100	23.0	90.4	99	25	21.1	21.3	291	69.1
Akebia.....	351	100	23.0	80.5	326	93	22.8	73.7	25	6.8
King Edward....	345	100	21.7	74.6	160	46	19.9	31.8	185	42.8
Tylstrup 13187...	359	100	20.8	73.3	172	48	19.5	33.3	187	40.0
Olympia.....	345	100	21.3	73.2	216	63	20.5	44.3	129	28.9
Frühbote.....	284	100	19.1	53.9	233	82	19.0	44.0	51	9.9

Abonnement på korte meddelelser fra Statens Forsøgsvirksomhed Plante- kultur kan tegnes på ethvert postkontor og hos postbudet under navn af Statens Forsøgsvirksomhed i Plante- kultur.

Abonnementsprisen er 2 kr. om året, postpenge iberegnet.

Anmeldelse om adresseændring må indgives til postvæsenet.